

STIL

Studieintensive arbeidsformer
i grunnskolelærerutdanningene

Ida Hatlevik, Inga Staal Jensen, Tone Eriksen
og Doris Jorde
ILS, UiO

STUDIEBAROMETERET

Tabell 6 Faglig tidsbruk på ulike lærerutdanninger, målt i timer per uke per heltidsstudent i 2018

Utdanningstype	Total faglig tidsbruk*	Organiserte læringsaktiviteter	Egenstudier	Endring totalt tidsbruk 2017-18
Grunnskole 1-7	30	18,9	11,6	-1,4
Grunnskole 5-10	28,3	18,3	10,4	+1,5
Nasjonalt gjennomsnitt	35	16,2	18,8	-0,4

* Organisert læringsaktivitet og egenstudier summerer ikke til total faglig tidsbruk. Årsaken er at ikke alle studenter har svart på begge spørsmålene.

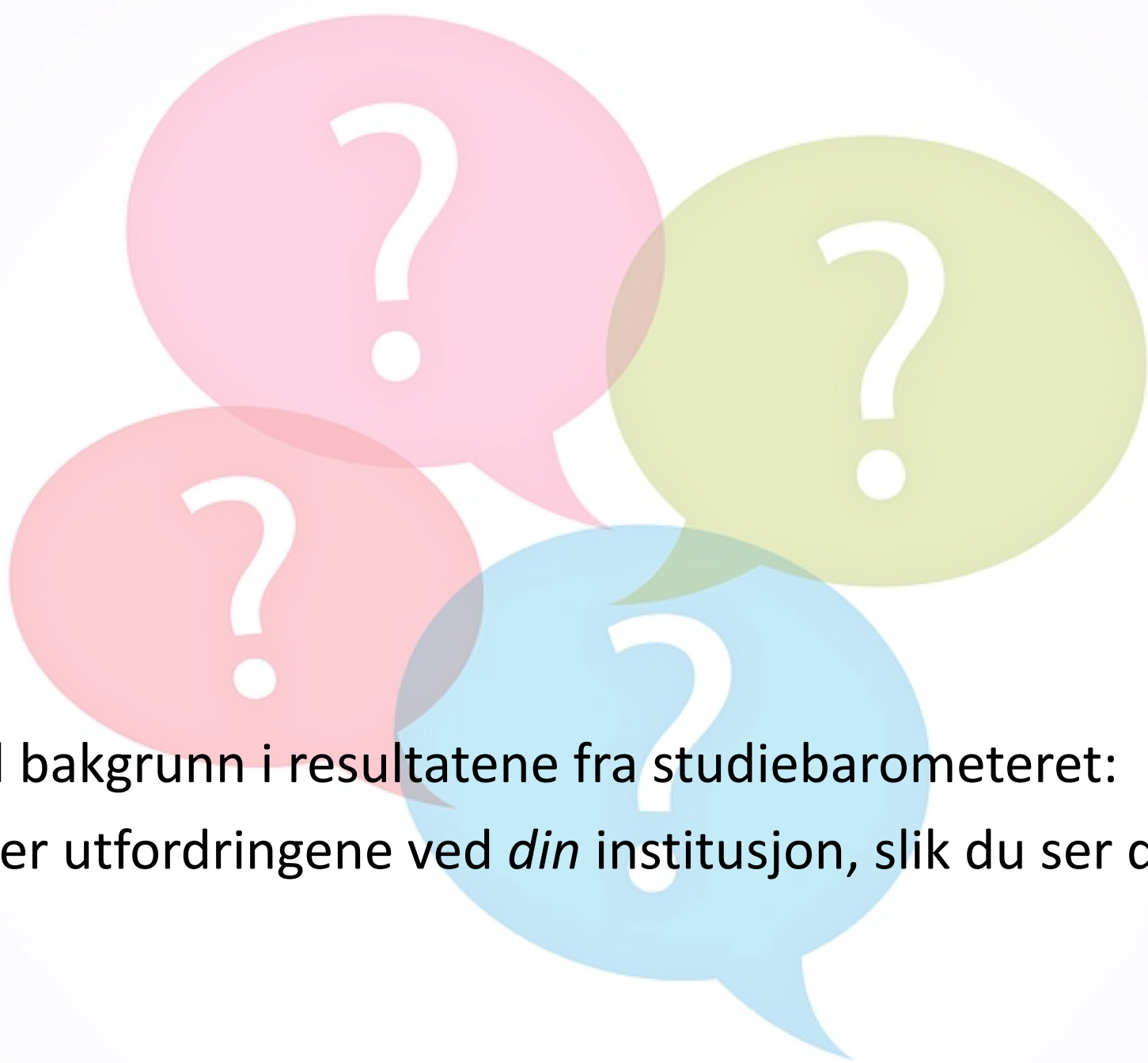

STUDIEBAROMETERET

Tabell 2 Resultater på ulike indikatorer 2018

Utdanning	Undervisning	Tilbake melding og veil.	Læringsmiljø	Organisering	Eksamen	Medvirkning	Inspirasjon	Tilknytning til arb.liv	Engasjement	Forventninger
Grunnskole 1-7	3,5	3,1	3,7	2,9	3,8	3,1	3,5	3,7	3,5	3,6
Grunnskole 5-10	3,4	3,1	3,7	2,9	3,8	3,0	3,5	3,6	3,4	3,5
Nasjonalt gjennomsnitt	3,5	3,3	3,8	3,5	4,0	3,3	3,9	3,4	3,6	3,7

STUDIEBAROMETERET

Med bakgrunn i resultatene fra studiebarometeret:
Hva er utfordringene ved *din* institusjon, slik du ser det?

Oppdrag

Få frem eksempler på gjennomførbare tiltak i grunnskolelærerutdanning, som har dokumentert effekt for studentenes arbeidsinnsats.

Tiltakene skal bidra til at studentene, ved å bruke mer tid på studiene innenfor rammen av et normert studieløp, oppnår læringsutbyttet i høyere grad.

Tildelte delprosjektmidler

- Høgskulen Vestlandet (HVL)
 - Meistring mot master
- Universitetet i Agder (UiA)
 - Profesjonsfaglig digital kompetanse for studenter og lærerutdannere (ProDiG)
- Høgskolen i Østfold (HiØ)
 - Samarbeidslæring og studentrespons (GLU-IT)
- Norges arktiske universitet (UiT)
 - Læringslyst og læringsbehov
- OsloMet
 - Integreerte læringsarenaer gjennom digitalisering (ILD)

Fra STIL til prosesskvalitet

- Fokus på studieintensive læringsformer har som premiss at de vil øke studentenes læringsutbytte.
- Prosesskvalitet er det aspektet ved utdanningskvalitet som har størst påvirkning på studentenes læringsutbytte, og handler om
 - kvaliteten på studentenes eget læringsarbeid, og
 - kvaliteten på undervisnings-, veilednings- og opplæringstilbudet som gis (Gibbs, 2010, Hatlevik, 2016)

Ida Katrine Riksaasen Hatlevik
 God undervisning og
 studenter som lykkes
 Nordic Studies in Education,
 Vol. 38, 3-2018, pp. 271–286.
 ISSN 1891-5914.
 © Universitetsforlaget

How do students who succeed with their studies go about studying? What characterizes good teaching that promotes appropriate ways to study? This article highlights these issues by describing and comparing contributions from the three research perspectives: Student Engagement, Students' approaches to learning, and Self-regulated learning. Despite overlap, each of the perspectives gives distinctive contributions to understanding what influence students' learning. This article argues that vital knowledge about what affects and promotes students' learning is overlooked if research from only one or two of the perspectives is taken into consideration. Practical implications and need for further study are discussed.

Keywords: Student engagement · Students' approaches to learning · Self-regulated learning · Process quality · Teaching quality

Manuscript received: 18.03.16
 10.09.17 (peer reviewed)

Ida Katrine Riksaasen Hatlevik
 Universitetet i Oslo,
 Institutt for lærerutdanning
 og skoleforskning
 E-mail: i.k.r.hatlevik@ils.uio.no

God undervisning og studenter som lykkes

En sammenligning av teoretiske og empiriske bidrag fra tre forskningsretninger

*Good teaching and students who succeed
 A comparison of theoretical and empirical contributions from three research perspectives*

IDA KATRINE RIKSAASEN HATLEVIK

Innledning

Studentenes innsats i eget læringsarbeid og kvaliteten på det undervisnings- og opplæringstilbudet som gis, er de to aspektene ved utdanningskvalitet som har størst innflytelse på studentenes faglige læringsutbytte av høyere utdanning (Gibbs, 2010, s. 5). Dette innebærer at kunnskap om hvilke undervisnings- og læringsformer og måter å studere på som gir god læring, er viktig både for studentene selv og for de som skal tilrettelegge for studentenes læring. Spørsmålene om hva som kjennetegner studenter som lykkes og hvilke undervisnings- og læringsformer som fremmer studentenes studieengasjement og læringsutbytte, er grundig behandlet innenfor de tre forskningsretningene *Student engagement* (studenters engasjement), *Students'*

Uniped, volume 39
 no. 3-2016 p. 195–210
 ISSN online: 1893-8981
 DOI: 10.18261/issn.1893-8981-2016-03-02

271

FAGFELLEVDERT ARTIKKEL

Hvordan utvikle og kontrollere prosesskvalitet?

Ida K. R. Hatlevik
 Postdoktor
 Institutt for lærerutdanning og skoleforskning
 Universitetet i Oslo
 i.k.r.hatlevik@ils.uio.no

SAMMENDRAG

Prosesskvalitet handler om kvaliteten på læringsprosessen, og er det aspektet ved utdanningskvalitet som er av størst betydning for studentenes læring. Imidlertid er det mangel på etablerte indikatorer for prosesskvalitet. I artikkelen identifiseres kjennetegn ved prosesskvalitet i høyere utdanning, med et særlig fokus på profesjonsutdanning. Deretter drøftes bruk av ulike datakilder og dokumenteringsmetoder for kontroll og utvikling av prosesskvalitet. Dokumentering av prosesskvalitet med tanke på kontroll foreslås delt inn i to trinn. Trinn én innebærer en grovmasket kartlegging på programnivå. Denne kan gi informasjon til ledelsen sentralt om behov for et eventuelt trinn to med grundigere undersøkelser. Det konkluderes med at det er behov for en myndiggjøring av systemet for å sikre kvalitetsutvikling. Det er de som er i kontakt med studentene gjennom sin undervisning og veiledning, som må gjøre endringer dersom en skal heve prosesskvaliteten. Hva den enkelte i undervisningspersonalet selv gjør for å evaluere egen undervisning og for å utvikle sin pedagogiske kompetanse, er derfor viktig for kvalitetsutviklingen. Sentralt for både kvalitetsutvikling og kvalitetskontroll er derfor hvilke rutiner som finnes for oppfølging av undervisningspersonalet og hvilke incentiver som gis fra institusjonen for at den enkelte underviser og praksisveileder skal bruke tid og krefter på utvikling av prosesskvaliteten.

Nøkkelord

dokumentering, sikring, undervisningskvalitet, praksiskvalitet, studieinnsats og profesjonsutdanning

Kjennetegn ved engasjerte studenter (som lykkes)

Stor innsats (er aktive og utholdende)

Dybdeinngang
(søker mening og forståelse)

Involverte og integrerte (faglig og sosialt)

Selvregulerte
(planlegger, overvåker, kontrollerer og reflekterer over eget læringsarbeid)

Motiverte
(mestringsforventning og resultatforventning)

Kjennetegn på god undervisning (på campus)

Tydelige mål og forventninger

Trygt læringsmiljø

Studentaktive læringsformer

Interessante og relevante læringsoppgaver

Undervisning og vurderingsformer som fremmer: mestringsopplevelse, innsats, selvregulering og samarbeid

Engasjerte undervisere

Vektlegge forståelse av innhold

Fokusere på nøkkelbegreper og det viktigste

Gode tilbakemeldinger på studentenes eget arbeid

Kjennetegn på god praksisopplæring

Grundig forberedelse av studenter og praksisveiledere

Dekomponering av arbeidsoppgaver i enkeltferdigheter

Progresjon i kompleksitet

God relasjon mellom studentene og veileder

Gode rollemodeller

Mulighet til selv å få prøve seg i en autentisk arbeidskontekst

Gode tilbakemeldinger og tid til å reflektere sammen med veileder over egne forsøk på profesjonsutøvelse

Bearbeiding av studentenes praksiserfaringer i etterkant av praksisopplæringen hvor erfaringer fra praksis knyttes til det studentene lærer ved utdanningsinstitusjonen

Analytisk rammeverk: Prosesskvalitet

Tabell 1 Punktvis sammenfatning av kjennetegn på prosesskvalitet i lærerutdanninger (Hatlevik, 2016, s. 202).

<p>Kjennetegn ved engasjerte studenter (som lykkes)</p> <ol style="list-style-type: none">1.1 Selvregulering (planlegge, overvåke, kontrollere, reflektere)1.2 Dybdetilnærming (søke mening og forståelse)1.3 Stor innsats (aktive og utholdende)1.4 Involvering og integrasjon (faglig og sosialt)1.5 Mestrings- og resultatforventning (tror de vil klare å lære og det som skal læres oppleves som verdifullt)
<p>Kjennetegn på god undervisning</p> <ol style="list-style-type: none">2.1 Tydelige mål for hva som skal læres, hvor godt det skal læres og begrunnelser for hvorfor det må læres2.2 Læringsoppgaver/innhold som oppleves som interessante, nyttige, viktige, relevante og meningsfulle (knytte kunnskapsinnhold til praktiske problemstillinger)2.3 Vektlegge studentenes forståelse av innhold2.4 Fokuserer på nøkkelbegreper / det viktigste2.5 Trygt læringsmiljø2.6 Engasjerte undervisere2.7 Studentaktive læringsformer2.8 Undervisning, læringsoppgaver og vurderingsformer som fremmer:<ul style="list-style-type: none">• Mestringsopplevelse• Innsats• Selvregulering• Samarbeid mellom studenter (lære sammen og lære av hverandre)2.9 Gode tilbakemeldinger på studentenes eget arbeid som<ul style="list-style-type: none">• fokuserer på den enkeltes kompetanseutvikling (allerede mestrer og hva skal læres), og som• vektlegger hva læringsarbeid innebærer av selvkontroll, innsats og bruk av læringsstrategier (fokus på læringsprosess og selvregulering)
<p>Kjennetegn på god praksisopplæring</p> <ol style="list-style-type: none">3.1 Grundig forberedelse av studenter og praksisveiledere fra utdanningsinstitusjonen i forkant av praksisperioder3.2 Dekomponering av arbeidsoppgaver i enkeltferdigheter – trening på enkeltferdigheter3.3 Progresjon i kompleksitet3.4 God relasjon mellom studentene og veileder3.5 Gode rollemodeller3.6 Mulighet til selv å få prøve seg i en autentisk arbeidskontekst3.7 Gode tilbakemeldinger og tid til å reflektere sammen med veileder over egne forsøk på profesjonsutøvelse3.8 Mulighet til bearbeiding av studentenes praksiserfaringer i etterkant av praksisopplæringen hvor erfaringer fra praksis knyttes til det studentene lærer ved utdanningsinstitusjonen

Tabell 2. Oversikt over hvilke kjennetegn ved prosesskvalitet, som ble listet opp i tabell 1, som delprosjektene ved hver institusjon har hatt fokus på, markert med X.

	UiT	HVL	HiØ	UiA	OsloMet
Kjennetegn ved engasjerte studenter som lykkes					
1.3 Stor innsats	X	X			X
1.4 Involvering og integrasjon	X	X	X		
1.5 Mestrings- og resultatforventning	X	X		X	
Kjennetegn ved god undervisning					
2.1 Tydelige mål	X				
2.2 Læringsoppgaver som oppleves som interessante, relevante og meningsfulle	X			X	X
2.5 Trygt læringsmiljø	X	X			
2.6 Engasjerte undervisere	X			X	
2.7 Studentaktive læringsformer	X	X	X	X	X
2.8 Undervisning og læringsoppgaver som fremmer					
• mestringsopplevelse				X	
• innsats	X	X			X
• samarbeid mellom studentene		X	X		X
2.9 Gode tilbakemeldinger på studentenes arbeid			X		
Kjennetegn ved god praksisopplæring					
3.1. Grundig forberedelse av studenter ved utdanningsinstitusjonen i forkant av praksis			X		
3.7 Gode tilbakemeldinger og tid til å reflektere sammen med veileder over egne forsøk på profesjonsutøvelse					X

Presentasjoner av delprosjektene

Høgskulen Vestlandet

<https://prezi.com/view/dzkzdt4gk1EaApmEikuB/>

Universitetet i Agder

<https://wetransfer.com/downloads/12feb24d24873b92ad1c1a30d58d2e2e20190321141038/41ccfe>

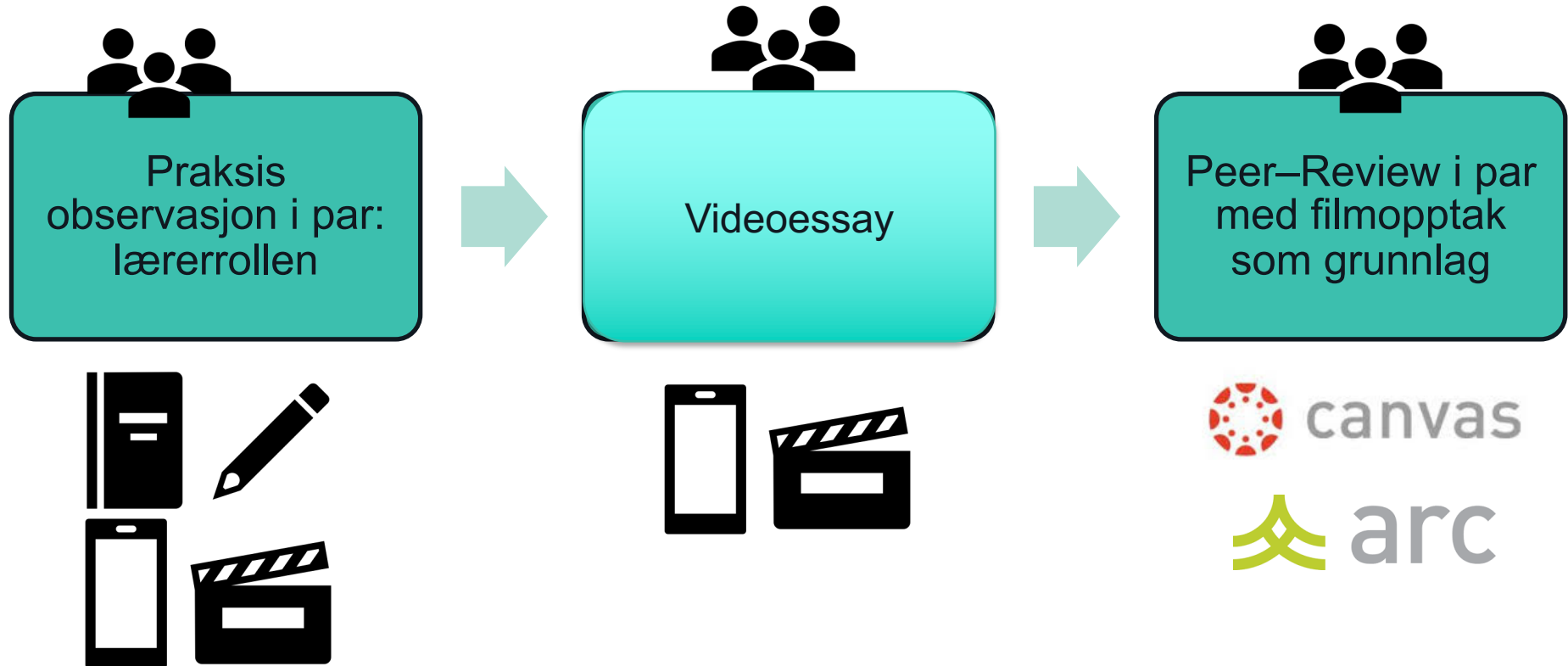
Prosjekt STIL2.0

Samarbeidslæring, studentrespons og
digitale verktøy

Gjennomføring og resultater

Gunhild Brønne Bjørnstad
Benthe Kolberg Jansson
Ilka Nagel

«Sette strøm på» samarbeidslæring og respons

Presentasjoner, filming og respons

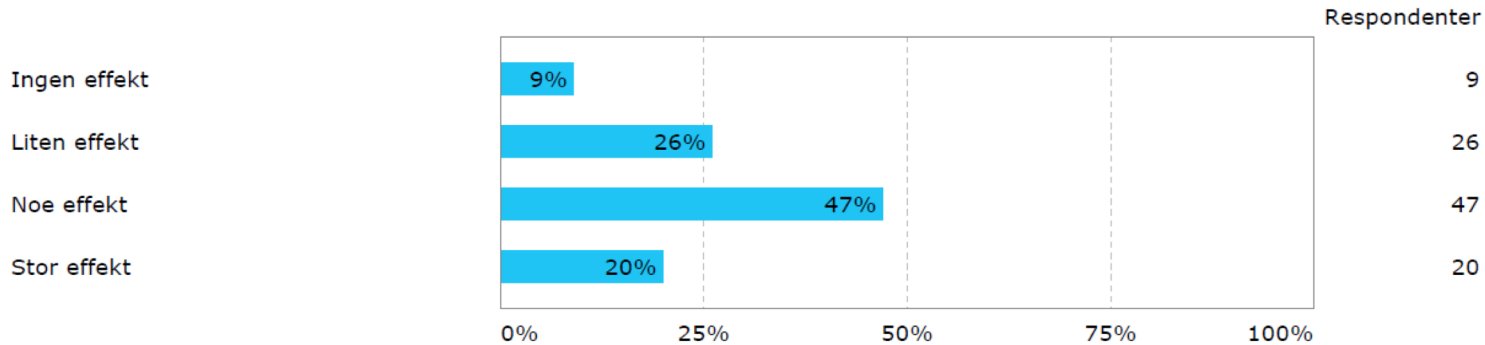
Dokumentasjon

- Observasjonsskjema
- Lyddopptak av samarbeidssituasjon
- Filma presentasjoner med studentrespons
- Videoessay med respons og refleksjon
- **Fokusgruppeintervju**
- **Digital spørjeundersøkelse**

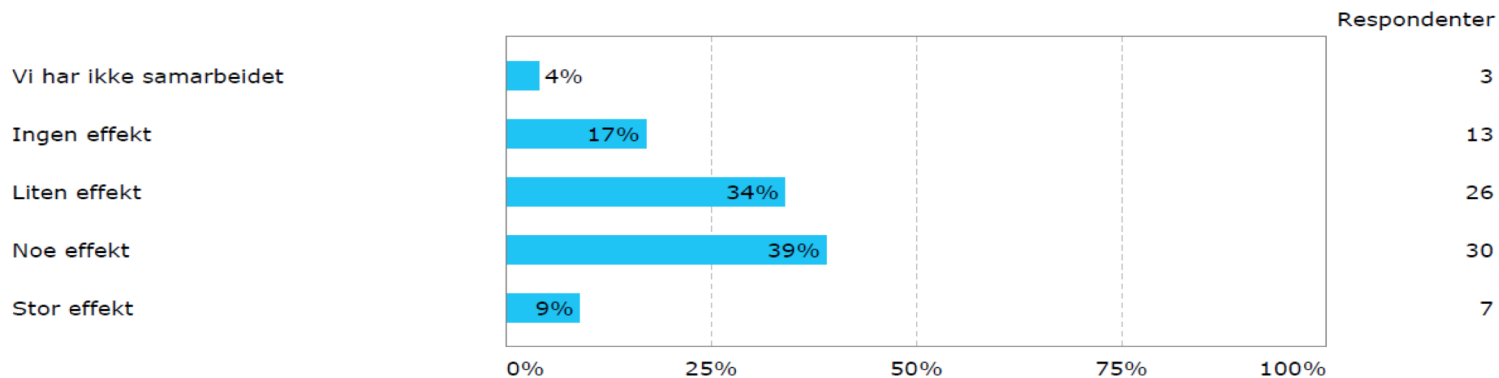
Noen resultater - samarbeid

- Digital spørreundersøkelse
- Fokusgruppeintervju

Hvilken effekt opplever du at samarbeidet har hatt for din læring?

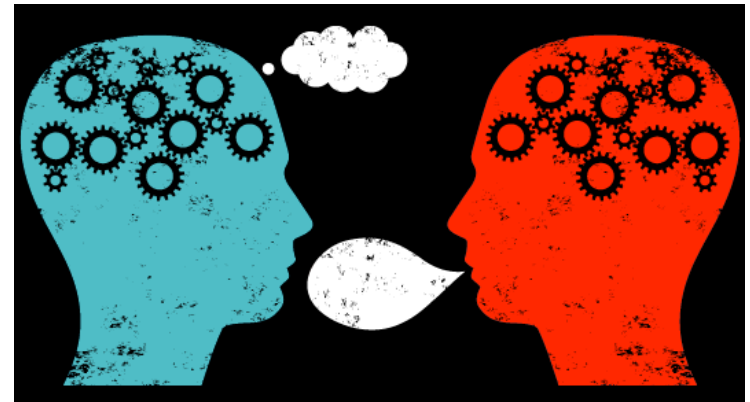

Hvilken effekt mener du samarbeidet har hatt for din læring våren 2018?

To hoder bedre en ett?

Men også det at man observerer forskjellige ting. Også kan jeg si det at «La du merke til det?» også «Ja, det gjorde jeg, egentlig, men jeg har ikke skrevet det ned, for jeg så ikke på det som viktig.» Og det var litt gøy å se hvordan man ... **Hvordan to hoder som har sett akkurat det samme kan tolke ting så forskjellig.** (Stud 5-10)

Kjelde: <https://www.yeahwrite.org/?p=2542>

Han hadde kanskje lært mer av å jobbe alene

Vi hadde veldig forskjellig syn på hvor nøye det burde gjøres, hvor mye man faktisk kan lære av det. **Så jeg følte mer at jeg ble brukt som en ressurs, da, av min samarbeidspartner.** At han ikke trengte å følge like godt med og notere like mye. Fordi det var en annen som på en måte gjorde akkurat det samme. Så jeg følte at jeg satt med mye mer informasjon som vi kunne skrive enn det partneren gjorde. Så det var jo ... Det var jo ålreit å samarbeide, for han så jo enkelte punkter som ikke jeg hadde sett. **Men jeg føler også at han kanskje måtte lært mer, da, hvis han måtte gjort det alene.** (stud. 5-10)

Sammen om formidling

Jeg syntes det gikk ganske bra å samarbeide. Det var jo ... Man måtte jo jobbe med disse observasjonsskjemaene og sette dem i PowerPoint-format, da. **Hvordan skal vi klare å formidle det vi har sett til andre som skal høre på?** Den metoden der synes jeg var ganske interessant. Det var veldig spennende (Stud. 5-10)

Kjelde: Ialannax's Blog:
<https://ialannax.wordpress.com/2009/09/17/hva-er-viktig-i-god-formidling/>

Noen resultater – respons med digitale verktøy

- Digital spørreundersøkelse
- Fokusgruppeintervju

ARC: det nye, digitale verktøyet

Kommentar ved 0:00

etaljer [Kommentarer](#) [Innsikter](#) [Teksting](#)

int med litt forklaring hva dere har basert det på

→ Svar

Innlevert: 15 nov. 2017 i 11:56

Vurdering

Karakter av 0

Kommentarer til oppgaven

Positivt:

God stemmebruk, ikke for høyt og god blikkontakt generelt. Fint tempo gjennom hele presentasjonen. Synes det var bra dere spredte dere litt på presentasjonen at ikke alle står i en klynge. Når dere er det fokus på den personen som snakker ikke alle andre. PP var ryddig og hadde illustrasjoner. Ikke for stor eller liten (å lese og ikke for mye tekst på hver side topp tommel opp). Dere vet hva dere snakker om og kan stoffet deres godt.

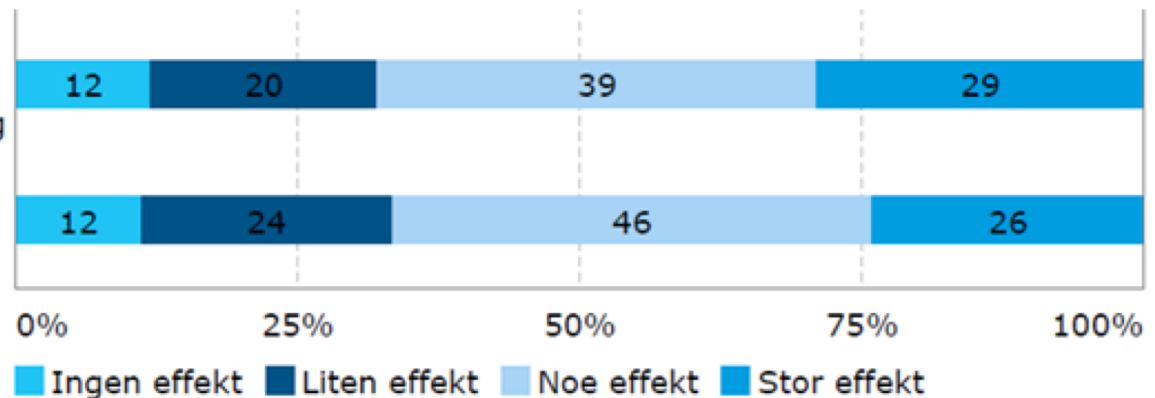
Kan bli bedre:

Litt mer naturlige overganger fra per:

Digital spørreundersøkelse – studentrespons med ARC

Hvilken effekt opplever du at det følgende har hatt for din læring? - Å ha film som vurderingsgrunnlag for å gi tilbakemelding

Hvilken effekt opplever du at det følgende har hatt for din læring? - ARC som verktøy for å gi tilbakemelding

Svar på åpne spørsmål i spørreundersøkelsen

- Ved å bruke ARC til å legge inn **kommentarer i presentasjonen underveis**, er det enklere for både de som vurderer og de som har presentert å gi og motta tilbakemeldinger.
- Det var en uvant måte å gi tilbakemelding på. Men **den ble veldig konkret**. Noe som er positivt.

Verktøy for framtida

Det er jo det her vi skal drive med resten av livet, gi tilbakemeldinger og sånt. Så jeg syntes det var veldig greit å få en innføring i det såpass tidlig. For du har jo ikke gjort det sånn tidligere på ungdomsskole og videregående. Hvis du skal gi tilbakemelding til noen da er det liksom to stjerner og et ønske. Nå var det mye mer konkret, da. Også er det et veldig flott læringsmiddel, eller **et verktøy som vi kan bruke i framtiden**, som vi får tilgang til så tidlig, da.

Illustrasjon: Budstikka, Trude Blåsmo

Kort oppsummert

- Samarbeidet bør ha eit klart formål, og dei vil gjerne samarbeide med medstudentar med same innstilling til arbeidet.
- Ein høg prosent av studentane er positive til ARC, og dei peikar heilt konkret på kva som er positivt med denne måten å gi respons på.
- Enkelte studentar nemner at respons med bruk av digitale verktøy kan overførast til framtidig arbeid i klasserommet

UIT

NORGES
ARKTISKE
UNIVERSITET

Fra Læringstrykk til *Læringslyst* og *læringsbehov*

Anne Eriksen og Siw Skrøvset

ProTed

Senter for fremragende
lærerutdanning

Hovedideen bak prosjektet

Hvordan arbeide med studenter og kolleger slik at vi får vektleggingen bort fra læringstrykk og over på ***læringslyst og læringsbehov?***

To faser:

1. **Oppstartprosjekt**
2. Videreføring av Studentintensive læringsformer, blant annet i tverrfaglige tema.

Oppstart med STIL

Hvordan starte opp studiet slik at studentene opplever

- At de er stolt av valget de har tatt (yrkesidentitet)
- At de får (enda mer) lyst til å bli lærer
- At de blir nysgjerrige på det som ligger foran dem, og ser at det er en jobb som må gjøres.

Altså:

- **At de ser at det er mye som skal læres – og at de er motiverte for å gå i gang.**

Prosjektet *Oppstart med STIL* høst 2017 og 2018

Dag 1:

Rett på!

Kafédialog:

- Hvorfor vil du bli lærer?
- Hva slags lærer vil du bli?
- Hva skal til for å bli den læreren?

En ukes program.

Evaluering

Padlet (individuelt): hva tenker du om å bli lærer nå, som du ikke tenkte på for en uke siden?

Utviklingsområder

- God undervisning i fag
- Universitetsskoler og profesjonell praksis
- Digitale læringsomgivelser
- Integreerte studiedesign

Studentaktiv læring

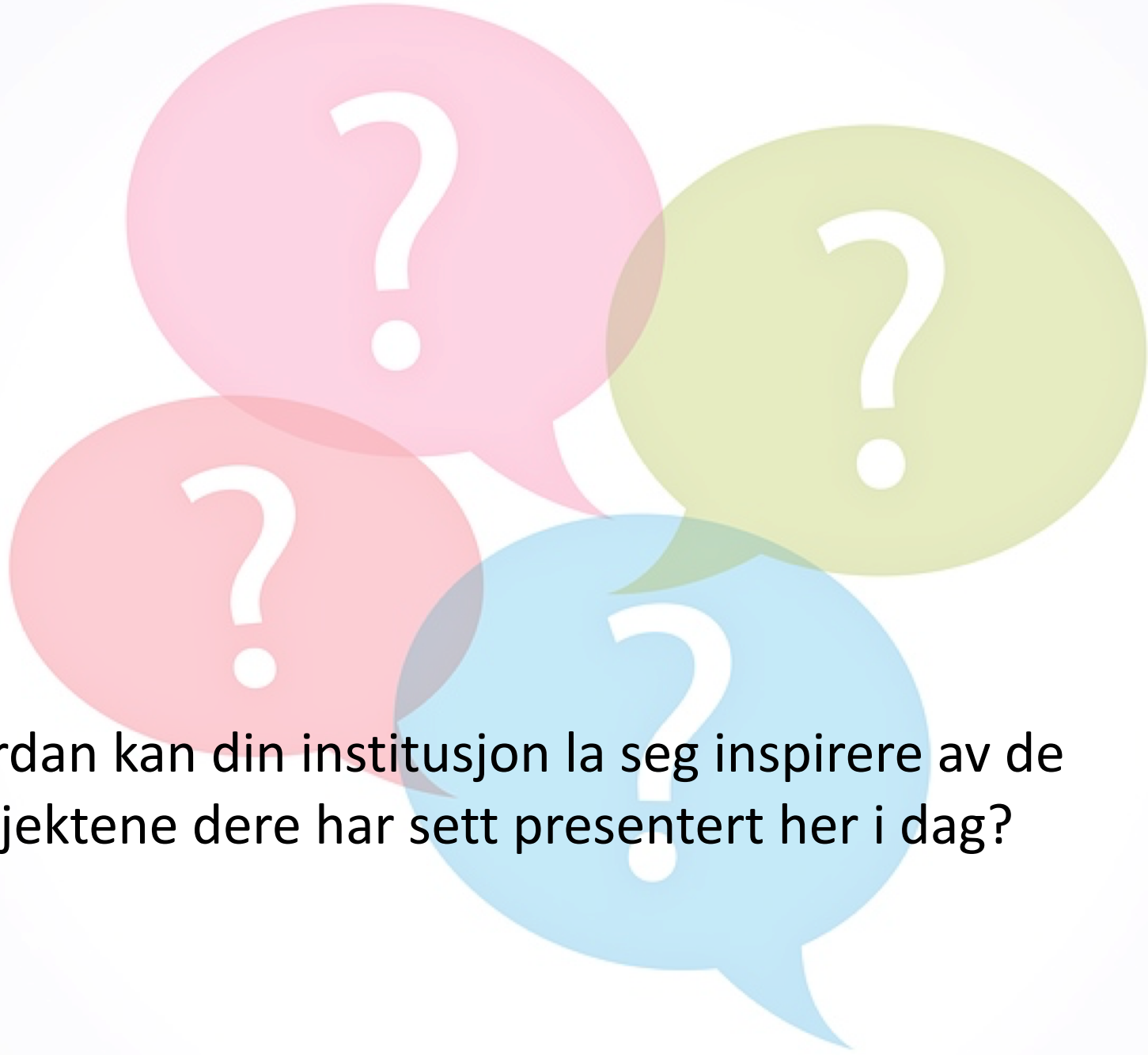
STIL-prosjektet utforsker studentaktiv læring i lærerutdanningene.

Informasjon om prosjektet

- Sluttrapport for prosjektet 2018
- Delrapport ILD-prosjektet (OsloMet)
- Delrapport GLU-IT (HiØ)
- Delrapport Meistring mot master (HVL)
- Delrapport ProDiG (UiA)
- Delrapport Læringslyst og læringsbehov (UiT)
- Utlysning

På bakgrunn av rapporter og evalueringer av lærerstudenters

Hvordan kan din institusjon la seg inspirere av de prosjektene dere har sett presentert her i dag?

Oppsummering

Oppsummering

- STIL prosjektene kan bidra til etterlengtet kunnskap om effektive undervisningspraksiser i lærerutdanningen (Cochran-Smith et al., 2016; Haugan, 2011; Jensen, Klette & Hammerness, 2018)
- Kan bidra til å skape et profesjonelt fellesskap av lærerutdannere
 - Peker på behovet for kompetanseheving (Grossman, 2013; Loughran, 2014; Lærerutdanning 2025; van Veen, 2013).

Veien videre

Veien videre

- Mange prosjekter videreføres i full drift
 - Peker på behov for forankring i ledelsen
- Fra utviklingsprosjekter til publikasjoner

Hjem > Oppslag > : **Temanummer i Acta Didactica høst 2021: Lærerutdanningens undervisningspraksiser på campus**

: Temanummer i Acta Didactica høst 2021: Lærerutdanningens undervisningspraksiser på campus

Politikere og forskere har viet lærerutdanningen mye oppmerksomhet de seneste tiårene, både i Norden og internasjonalt (se for eksempel Darling-Hammond mfl., 2017). Selv om lærerutdanningen i både Norge, Danmark og Sverige har ulik innretning og til dels ulike utfordringer, har alle lands utdanninger gjennomgått store reformer det siste tiåret (Kunnskapsdepartementet [KD], 2014; Regeringens proposition 2009/10:89; Uddannelses- og Forskningsministeriet [UFM], 2012), og forskning viser at de deler noen tilbakevendende og stabile utfordringer (se for eksempel Dahl mfl., 2016; Bronäs & Selander, 2006; Finne, Mordal og Stene, 2014; Mikkola & Lähde, 2006; NOKUT, 2010). Disse utfordringene handler for en stor del om utdanningenes innhold og struktur, og mer spesifikt at det er for stor avstand mellom det undervisningstilbudet som gis og det behovet utdanningssystemet og skolene har.

Et satsningsområde i lærerutdanningen er derfor å styrke praksisopplæringen i omfang og kvalitet, og å styrke partnerskapet mellom universitets- og høyskolesektoren og skolene. Forskere argumenterer imidlertid også for å styrke lærerutdanningens undervisningspraksiser på campus ved å praksisrette disse i større grad (Darling-Hammond mfl., 2017; Forzani, 2014). Dette er for eksempel tydelig i den norske konteksten, der det i den nasjonale strategien for kvalitet og samarbeid i lærerutdanningene, «Lærerutdanning 2025», fremheves at lærerutdanningene skal kjennetegnes av undervisning som er både forskningsbasert og praksisrelevant (KD, 2017, s. 7). Samme tendenser ses i Danmark (UFM, 2019) og til dels i Sverige (Weisdorf, 2017).

Vi ønsker med dette temanummeret å starte en nordisk diskusjon om hvilke undervisningspraksiser som er egnet for en forskningsbasert og praksisrelevant lærerutdanning. Siden det er lite kunnskap om lærerutdanningens undervisningspraksiser (Cochran-Smith mfl., 2016), kan dette også være et viktig bidrag internasjonalt.

Til temanummeret ønsker vi bidrag som belyser ulike tilnærminger til lærerutdanningens undervisningspraksiser på campus. Internasjonalt er det økende fokus på "pedagogies of teacher education" (Grossman mfl., 2009; McDonald mfl., 2013), og med dette temanummeret ønsker vi å løfte denne diskusjonen i Norden. Vi er derfor interessert i bidrag som rapporterer fra forskning på undervisningspraksiser i lærerutdanningen, inkludert, men ikke begrenset til:

- Praksisnære undervisningspraksiser med relevans for læreryrket
- Undervisningspraksiser med fokus på lærerstudenters identitets- og profesjonsutvikling
- Undervisningspraksiser knyttet til FoU-arbeid
- Undervisningspraksiser knyttet til aktuelle utdanningspolitiske endringsprosesser, som for eksempel fagfornyelsen i Norge

<https://www.journals.uio.no/index.php/adno/announcement/view/325>